

IZ DRUGIH
GLASIL:

S ŠKARJAMI IN PLATNOM V ROKAH

Zakaj so se v Motvozu in platnu odločili, da izstopijo iz DO Tekstil?

Kako smo gospodarili v 9 mesecih?

Z velikim zanimanjem smo pričakovali poslovni rezultat občinskega gospodarstva ob triletnem letu. Sedaj je ta pred nami in kaj lahko ugotovimo ob prebiranju množice tabel? V prvi vrsti to, da se vse (ne)zakonitosti našega gospodarstva odražajo tudi v občini in prav čudno bi bilo, če temu ne bi bilo tako.

Povprečno 5898 zaposlenih je v 9 mesecih ustvarilo za 78% več celotnega prihodka kot v istem obdobju lani, vendar ko položimo na mizo še podatke o gibanju inflacije, potem je jasno, da se celotni prihodek realno ni prav nič povečal.

Kljub, učeno rečeno, zaostreni gospodarski situaciji, ki pa je navsezadnje za vse (skoraj) enaka, pa je nekaj OZD vseeno poslovalo dobro. Mednje lahko prištejemo Pekarno Grosuplje, Iskro TOZD Stikalni elementi Dobropole, Black and Decker in seveda IMP TOZD LSNL in DO Tekstil TOZD Motvoz in Platno, ki sta skupaj razporedili kar 43% celotne akumulacije občinskega gospodarstva.

Na drugi strani pa imamo štiri OZD, ki so ob 9-mesečnem obračunu izkazale izgubo. To so Lesnina TOZD Sinoles Ivančna gorica (izguba 40.297 tisoč din — po domače prebrši štiri stare milijarde in drobiž), Iskra TOZD Specialne baterije Šentvid (15.988 tisoč din), Instalacije Grosuplje (13.949 tisoč din) in TOZD Prašičereja Stična (5.381 tisoč din). Poleg njih še nekaj OZD balansira na meji preživetja — po načelu biti ali ne biti kot DO Stolarska Dobropole, Agrostroy TOZD »Albin Gražar« Ivančna gorica in TZO Grosuplje.

Poprečni čisti osebni dohodek v OZD je bil 42.200 din mesečno, ki pa kljub temu, da je višji kar za 91% od istega obdobja v letu 1984, še vedno precej zaostaja za republiškim poprečjem.

Najvišji poprečni obračunani mesečni OD

	din
Obrtna zadruga Magro v ustanavljanju	— 60.625
DO Pekarna Grosuplje	— 53.450
DO Livar DSSS	— 52.547
Kovinstroj	— 51.734
DO Livar TOZD VIPO	— 51.552

In najnižji poprečni obračunani mesečni OD

TOZD Sinoles Ivančna gorica	— 33.934
Rašica TOZD Konfekcija Vltava Šentvid	— 34.678
Rašica TOZD Konfekcija Ambrus	— 34.678
TZO Grosuplje	— 35.030

Dobri rezultati v Motvozu in Platnu

Rubrika »Kuda plove ovaj brod«? je bila do sedaj rezervirana za OZD, ki so poslovale slabo ali z velikimi motnjami. Tokrat pa je naš namen predstaviti TOZD Motvoz in platno, ki po vseh kazalcih izredno gospodari.

Kot sem že predhodno omenil, so v TOZD Motvoz in Platno za akumulacijo razporedili kar 273.605 tisoč din, kar je 21,8% vse akumulacije, ki jo je v devetih mesecih ustvarilo občinsko gospodarstvo. Enako tudi vsi ostali kazalci zelo izstopajo iz sive poprečnosti. Celotna proizvodnja organizacije je tudi izvozno naravnana, vse prodaja na konvertibilnih tržiščih.

TABELA 1. — Indeksi osnovnih elementov in kazalcev finančnega rezultata poslovanja v celotnem gospodarstvu občine in v TOZD Motvoz in platno.

	poprečje občine Grosuplje I—IX/85 I—IX/84	TOZD Motvoz in platno I—IX/85 I—IX/84
celotni prihodek	178	165
porabljena sredstva	182	136
doseženi dohodek	169	270
čisti dohodek	203	323
akumulacija	224	471
dohodek na delavca	170	266
delež prihodka ustvarjen na tujem trgu v celotnem prihodku	105	245

In še en podatek, vreden pozornosti. Občinsko gospodarstvo je v poprečju doseglo na 100 din porabljenih sredstev 133,5 din celotnega prihodka, medtem ko so v Motvozu ob isti količini porabljenih sredstev dosegli 153,9 din celotnega prihodka.

Tudi znotraj DO Tekstil so rezultati Motvoza izredno dobri. V povprečju ima Motvoz in platno vedno nad 35% celotnega Tekstilovega izvoza, v prvih šestih mesecih 1985 pa je Motvoz izvozil kar za 47,32%, ostalo polovico pa je izvozilo preostalih 13 TOZD: DO Tekstil ima tako v celotnem prihodku le 7% izvoza, medtem ko je ta odstotek pri Motvozu kar 22,4%.

Integracija....

Sicer pa je Motvoz in platno organizacija z veliko tradicijo. Letos je minilo že 65 let od njene ustanovitve. Do leta 1978 so poslovali kot samostojna organizacija, tega leta pa so kot TOZD pristopili v DO Tekstil. Kaj jih je vodilo k taki odločitvi?

Predvsem se je bilo po sprejemu Zakona o združenem delu potrebno opredeliti, kje ali kako bi se naprej imeli dobre možnosti za nadaljnji razvoj in modernizacijo, prav tako pa je pomembno vlogo odigralo tudi dejstvo, da se ob morebitnih motnjah v proizvodnji zagotovi socialna varnost zaposlenih v Motvozu in platno. Odločitev je takrat padla na DO Tekstil in delavci so se na referendumu, 24. novembra 1977, opredelili za priključitev k tej delovni organizaciji.

In izločitev

Natanko 8 let je minilo od takrat in delavci Motvoza so se zopet podali na volišče in 30. oktobra 1985 na referendumu izglasovali, da se s 1. januarjem 1986 izločijo iz DO Tekstil.

Odisejda, ki je trajala 8 let, je tako tik pred koncem. V Motvozu so namreč nekaj let nazaj spoznali, da je bila odločitev iz leta 1977 prehitra in premalo pretkana. Celotnemu vodstvu, ki je sodelovalo pri integraciji in je tudi sedaj vodilo postopek za izstop, ni bilo težko priznati napake pred kolektivom, ki je tudi sam čutil, da odnosi znotraj delovne organizacije niso taki, da bi zagotavljali nemoten razvoj in delo njenih sestavnih delov.

Rezultati referenduma

Na dan referenduma je bilo zaposlenih 470 delavcev, od tega se je referendumu udeležilo 440 delavcev (ali 93,6%). Za izločitev je glasovalo 410 delavcev (87,2%).

V Konfekciji šivajo vreče in vlagajo folijske vložke (foto: M. Žurman)

Zakaj ne SOZD?

Kakšni so razlogi, da se ostalih 13 TOZD in DSSS tako upirajo vsakemu preoblikovanju v SOZD nam res ni znano. Celotna organizacija že sedaj posluje kot SOZD, saj na nivoju DO Tekstil ni organizirane ne skupne nabave, ne skupne prodaje izdelkov, kar vse TOZD vršijo vsaka za sebe. Za nameček pa se dogaja še to, da TOZD iz DO Tekstil raje kupuje surovino pri konkurenci, kot pa pri partnerju znotraj svoje DO, med posameznimi TOZD pa vladajo pravi kupoprodajni odnosi.

Miroslav Samardžija, pomočnik generalnega direktorja DO Tekstil, nam je v razgovoru omenil, da so vse preostale TOZD zadovoljne z organizacijo, kakršna je sedaj. Omenil je še, da pri organizaciji ni izrecnih pravil, zakon naj bi tu pustil odprto možnost, da se posamezne organizacije formirajo tako, kot jim najbolj ustreza, ker življenje nekih vseobsegajočih pravil ne priznava. »Če komu taka organizacija ne ustreza, naredi pač to, kar je v tem primeru naredil Motvoz!« je ugotovil tov. Samardžija.

Motvoz in platno tako kar 94% svojih izdelkov prodaja izven Tekstila in tudi to nekaj pove. Motvoz in platno je bil prisiljen iskati nove partnerje izven DO in je v tem času razvil precej dobro sodelovanje s SOZD ABC Pomurka in Hmezd, s katerima ga veže prodaja izdelkov na domačem in tujem trgu, preskrbi pa jim tudi surovine ali kredite pod ugodnimi pogoji.

Zametki nelojalne konkurence

Da pa ne bi vse teklo brez težav, so se pobrigali znotraj DO Tekstil in kar neposredno zapretili, da bodo v primeru izstopa Motvoz in platna iz delovne organizacije, organizirali podobno proizvodnjo kot jo ima Motvoz v TOZD »Pletilstvo v Prosenjakovcih«. Zdi se, da ni posredi nikakršnega ekonomskega izračuna, kajti tovariši trde, da so pripravljeni zaslužiti zgolj 30 par tam, kjer Motvoz zasluži 1 dinar. Argument, da je v Jugoslaviji že 7 tovarn s podobno proizvodnjo in bi bila to osma, ustanovljena zgolj za podpiranje nelojalne konkurence in za zdravljenje ranjenega ponosa posameznikov, izgleda ni dovolj in mislim, da bi ob tem morala določeno stališče zavzeti tudi Gospodarska zbornica Slovenije. V Motvozu niso toliko zaskrbljeni zaradi novega konkurenta na trgu kot zaradi dejstva, da bi bil njihov »Osnutek programa za razširitev proizvodnje«, ki ga je za potrebe Motvoza izdelala njegova razvojna služba, uporabljen za usposobitev proizvodnje v Prosenjakovcih. Slednjega je tov. Samardžija dvignil pri administraciji ITO (Inštitut za trženje, ekonomiko in organizacijo) in ga brez vdnosti in privoljenja Motvoza prekopiral, vendar če lahko verjamemo njegovemu zagotovitvi, potem do tega ne bo prišlo.

In kako naprej?

Vse družbeno politične organizacije znotraj kolektiva so si edine, da bi se sčasoma morali povezati v eno od organizacijskih oblik, ki jih predvideva Zakon o združenem delu. Po interesih in po sedanjem sodelovanju, se zdi najverjetnejša povezava s SOZD ABC Pomurka, vendar niso bili o tem vodeni še nikakršni razgovori. Poleg tega taka povezava ne bi prišla v poštev kar takoj, saj se mora Motvoz najprej stabilizirati kot samostojna DO. Vsekakor pa, vsaka šola nekaj stane in tudi zadnja je pustila — če nič drugega — nekaj (bolečih) izkušenj.

V kolektivu se poleg tega pripravljajo tudi na razširitev proizvodnje. Spomladi naj bi pričeli z zidavo novega proizvodnega objekta v Zagradcu, kar bo pomenilo 22 novih delovnih mest na slabo razvitem Suhokranjskem področju, poleg tega pa naj bi postavili tudi novo proizvodno halo na Grosupljem v neposredni bližini obstoječih objektov.

BOJAN AMBROŽ

Informacija o pričetku gradnje drugega pasu magistralne cete Ljubljana — Zagreb na odseku Šmarje-Sap — Višnja gora

SOZD Združena cestna podjetja Slovenije so nam na našo prošnjo posredovale informacijo o gradnji magistralne cete na odseku Šmarje Sap — Višnja gora, ki jo v celoti objavljamo:

Rekonstrukcija magistralne ceste številka I Ljubljana — Bregana v štiriposovnico, bo izvršena postopoma po odsekih. Prvi, ki bo realiziran je 12,2 km dolg odsek od Šmarje Sapa mimo Grosuplje do Višnje gore preko Police.

Rekonstrukcija bo izvršena na ta način, da se bo k obstoječi dvopasovni magistralni cesti dogradila »polovična« avtocesta v takšni oddaljenosti, da bo mogoče v kasnejši fazi dograditi k obstoječi cesti dodatne vozne, odstavne ali pasove za počasni promet. Med Grosupljem in Višnjo goro je obstoječa magistralna cesta v precejšnji dolžini zgrajena v globokih skalnih ukopih. Širjenje ceste med prometom ne bi bilo praktično mogoče zaradi miniranja in odstranjevanja materiala. To je vzrok, da bo med Grosupljem in Višnjo goro nova polovica avtoceste zgrajena separatno mimo vasi Polica.

Na območju Višnje gore bosta obstoječa in nova cesta, ki skupaj tvorita štiriposovnico, potekali neposredno druga ob drugi vzporedno tako, da bo prizadeta južna tretjina obstoječega višnjanskega pokopališča. Širitev ceste na južno stran ni

mogoče, ker temu nasprotujeta tako železniško gospodarstvo in JLA (rekonstrukcija železniške proge Sevnica — Trebnje — Grosuplje — Ljubljana, kot razbremenilna proga, rekonstrukcija železniške postaje Višnja gora, nakladalna klančina in manipulativni prostor za potrebe armade).

Napravljen je bil tudi poisk poteka nove ceste severno od naselja Žabjaka ker višnjanskega pokopališča ne bi prizadeli, vendar se je rešitev izkazala nesprejemljiva, saj bi bili potrebni viadukti, globoki ukopi in verjetno celo krajši predor.

Urbanistične službe občine Grosuplje so evidentirale nadomestni površini za novo pokopališče (Dedni dol, Grič ob potoku Kosci). Naknadno je bila obravnavana tudi možna nadomestna lokacija novega pokopališča vzhodno od cerkve na Žabjaku. Vse predlagane lokacije niso ustrezale iz večih razlogov (oddaljenost, naklon zemljišča, geološke danosti, dostopnost,...).

Glede na to, da je zaradi gradnje ceste potrebno prestaviti le cca 1/3

pokopališča, je bilo najsmoternejše, da se k preostalima 2/3 obstoječega pokopališča dogradi razširjeno pokopališče zahodno od obstoječega.

Od leta 1980 je bilo v Višnji gori pet razgovorov o poteku ceste in možnostih prestavitve delne nadomestitve pokopališča. Razprav so se udeležili zastopniki investitorja,

projektanti, SO Grosuplje, razširjen svet krajevne skupnosti Višnja gora in krajski inšpektorji, ki jih predstavitev pokopališča najbolj prizadeva.

Za predlagano nadomestno pokopališče zahodno od preostalega je bila že izdelana lokacijska dokumentacija, napravljen je bil že predlog projekta za izvedbo poslovičnega objekta. Sam projekt za izvedbo obravnavanega pokopa-

lišča bo izdelan do konca tega leta in oddan naročniku, ko bo izdana lokacijska odločba, ki jo bo izdala SO Grosuplje (za nadomestno pokopališče in spremljajoče objekte). Do sedaj so bili izvršeni tudi drugi potrebni postopki, ki so nujni pri predstavitvi pokopališč (izmera in fotografiranje grobov in obeležij, zaslišanje oziroma informiranje oskrbnikov grobov...).

Za samo rekonstrukcijo magistralne cete je že izdelana lokacijska dokumentacija, zaproseno je za lokacijsko dovoljenje, projekti za izvedbo bodo dokončani do 31. 12. 1985.

Gradnjo bo sofinancirala Mednarodna banka za obnovo in razvoj. Dogovori za devizni kredit so v ključni fazi. Iz informacij o zaključnih razgovorih o 12. kreditu za ceste Mednarodne banke (IBDR) v Washingtonu od 4. do 9. novembra 1985. je razvidno, da je za obravnavani odsek pogodno odobrenih 11,2 milijonov ameriških dolarjev. Pogoj se nanaša na povečanje prispevkov za ceste, ki je v pristojnosti zveznih organov Jugoslavije.

Prišel se je tudi že postopek ocene sposobnosti zainteresiranih izvajalcev del (predkvalifikacija). Začetek licitacije je predviden za 01.03. 1986.

V kolikor bodo izpolnjeni vsi pogoji, je pričetek gradnje, (pripravljalna dela, itd.) predviden v sredini leta 1986, gradnja pa bo po predvidevanjih končana v dveh letih. Z Republiško skupnostjo za ceste smo se tudi dogovorili, da nam bo najkasneje do marca prihodnjega leta posredovala dodatno informacijo ali bo na zemljiščih, ki so potrebna za izgradnjo drugega pasu avtoceste prihodnje leto še možno saditi in sejati poljščine.

Lokacijska dokumentacija, ki so jo pred leti obravnavali tudi v prizadetih krajevnih skupnostih se v ničemer ne spreminja. Tako se še vedno predvideva priključek pri Motelu Grosuplje.

V času med oddajo te informacije za objavo in izidom Naše skupnosti bo Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora predvidoma organiziral lokacijsko obravnavo, kjer bomo zastopali sklepe in stališča sprejeta na seji skupščine občine Grosuplje:

— soglašamo s potekom avtoceste;

— lokacija novega priključka Grosuplje naj bo zahodno od sedanjega, na lokaciji »Hrastje«.

Oddelek za urbanizem in gradbene zadeve

Višnjegorski klanec — največja ovira v prometu na delu avtoceste preko naše občine (foto: M. Žurman)